

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nadejda Toma,
Judecători – Anatolie Țurcan și Vladimir Timofti,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

Russu Alexandr xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 24.11.2017 - 08.12.2017;

Instanță de apel: 29.01.2018 - 27.02.2018;

Instanță de recurs: 10.05.2018 - 20.06.2018.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni sediul Central din 08 decembrie 2017, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală*, Russu Alexandr a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art.145 alin.(2) lit. e¹), j) Cod penal, la 12 ani închisoare;
- art.320¹ Cod penal, la 2 ani închisoare.

Conform art.84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa 13 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Potrivit art.85 Cod penal, pentru cumul de sentințe, la pedeapsa aplicată a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei stabilite prin sentința Judecătoriei Ungheni din 19 martie 2015, fiindu-i aplicată pedeapsa definitivă 15 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

Solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare în sumă de 43 684 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Russu Alexandr la 14 august 2017, în jurul orei 19.00, aflându-se în stare de ebrietate alcoolică și urmărind scopul lipirii ilegale de viață a unei alte persoane, înarmându-se cu o rangă metalică, s-a deplasat la domiciliul concubinei sale Bolșoi Ana din xxxxx, născută la xxxxx, a sărit gardul, după care intrând în casă i-a aplicat mai multe lovituri cu ranga

metalică concubinei sale Bolșoi Ana în regiunea cervicală a capului și corpului, cauzându-i conform raportului de expertiză judiciară nr.96 din 15.08.2017, leziuni corporale grave, în rezultatul cărora aceasta a decedat.

Tot el, știind cu certitudine că de către Judecătoria Ungheni la 21 iulie 2017 a fost emisă ordonanța de protecție a victimei violenței în familie Bolșoi Ana, pe un termen de 3 luni, începând cu 21 iulie 2017 ora 14:00 până la 21 octombrie 2017, prin care instanța a stabilit obligații agresorului Russu Alexandr, domiciliat în xxxxx, de a părăsi și de a sta departe de locuința victimei Bolșoi Ana, de a sta departe de locul aflării victimei și de a nu contacta cu ea, intenționat a încălcat restricțiile ordonanței de protecție menționate și la data de 14 august 2017, în jurul orei 19.00 aflându-se în stare de ebrietate alcoolică și urmărind scopul lipsirii ilegale de viață a unei alte persoane, înarmându-se cu o rangă metalică a sărit gardul gospodăriei cet. Bolșoi Ana și a intrat în gospodăria acesteia unde cu ranga metalică i-a aplicat mai multe lovituri în regiunea cervicală a capului și corpului, în rezultatul căruia Bolșoi Ana a decedat.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie dispusă încasarea de la inculpatul Russu Alexandr a cheltuielilor de judecată în sumă de 43 684 lei.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, în speță cheltuielile judiciare au fost suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare, care fac parte din cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, care urmează a fi suportate conform prevederilor legale de către condamnat și trecute în contul statului.

Concluzia primei instanțe privind respingerea solicitării procurorului de a dispune încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului contravine prevederilor art.art.227, 229 Cod de procedură penală.

3.1. Succesorul părții vătămate, Bejenari Mihail, la 15 februarie 2018, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri conform legislației în vigoare.

În motivarea cerințelor sale, a invocat că, nu a luat cunoștință cu materialele cauzei penale în instanța de judecată, în instanță a solicitat restituirea pagubele materiale (cheltuieli pentru înmormântare în sumă de 20 000 lei, televizorul în sumă de 7 000 lei, salteaua de pat în sumă de 3 000 lei, lenjerie de pat în sumă de 3 000 lei) și pensie pentru întreținerea copiilor minori.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, apelurile declarate au fost respinse, cel al succesorului părții vătămate ca depus peste termen, iar al procurorului ca nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. Referitor la apelul declarat de succesorul părții vătămate, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.art.401 alin.(1) pct.5), 6), 402 alin.(1), 403 alin (1) Cod de procedură penală, a indicat că, potrivit procesului-verbal din 08 decembrie 2017, sentința Judecătoriei Ungheni sediul Central din 08 decembrie 2017 a fost pronunțată în prezența succesorului părții vătămate, fiindu-i explicat conținutul, ordinea precum și modalitatea de atac a acesteia (f.d.226-230).

Totuși, Bejenari Mihail a declarat apel împotriva sentinței la data de 15

februarie 2018 și deși termenul de declarare al apelului a expirat, în cererea declarată nu au fost invocate temeiuri privind omiterea termenului de atac.

La fel, instanța a indicat că, în ședința instanței de apel nu au fost constatate circumstanțe noi, care ar da temei pentru repunerea în termen a apelului declarat de succesorul părții vătămate, Bejenari Mihail, concluzionând că acesta l-a omis neîntemeiat.

4.2. Privitor la apelul declarat de procuror, instanța de apel a indicat că, în speță au fost înregistrate cheltuieli de judecată, și anume cheltuieli ce țin de efectuarea expertizei medico-legale nr.96 din 15.08.2017; expertizei judiciare nr.159a-2017 din 27.09.2017; expertizei judiciare nr.300 din 08.09.2017; expertizei nr.34/12/1 -R-5176 din 27.09.2017 și expertizei psihiatrice medico-legale nr.362 din 07.11.2017.

Așadar, instanța de apel a indicat că, procurorul nu a formulat și înaintat o acțiune civilă în cadrul procesului penal, cu formularea cerințelor corespunzătoare, limitându-se la invocarea circumstanțelor privind cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate.

Cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat sunt cheltuieli de efectuare a urmăririi penale, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, or normele procesuale penale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare care constituie cheltuieli de expertiză obligatorie, iar la caz, expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală, constituind cheltuieli inerente efectuării urmăririi penale.

5. Procurorul, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia, solicitând casarea acesteia în partea neîncasării cheltuielilor judiciare, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, soluția instanței de apel, prin care a fost menținută sentința primei instanțe cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, contravine art.229 alin.(1) Cod de procedură penală.

Totodată, reclamantul menționează că, alin.(2) art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat, a fost abrogat, iar de către instanța de apel urma să fie aplicat art.3 Cod de procedură penală.

Deci, în urma pronunțării unei hotărâri de condamnare, inculpatul urmează să suporte cheltuielile judiciare în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art.424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art.427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or,

art.427 alin.(1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă temeiul pentru recurs prevăzut la pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia doar din considerentul că, în viziunea sa, instanța de apel greșit a respins solicitarea din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpatului a sumei de 43 684 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 43 684 lei, suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale a victimei, expertizei psihiatrico-psihologică în condiții de ambulatoriu a bănuitului, expertizei biologice, expertizei trasologice și expertizei psihiatrico-psihologică legală în condiții de staționar a învinuitului.

Astfel, art.227 alin.(2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin.(3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art.228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;

2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citirea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că suma de 43 684 lei a fost necesară pentru efectuarea expertizei judiciare medico-legale nr.96 din 15.08.2017 (f.d.59-60 vol. I), dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 15.08.2017 (f.d.57 vol. I), expertizei psihiatrico-psihologică în condiții de ambulatoriu nr.159a-2017 din 27.09.2017 (f.d.68-70 vol. I), dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 24.08.2017 (f.d.66 vol. I), expertizei judiciare biologice nr.300 din 08.09.2017 (f.d.82-85 vol. I), dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 23.08.2017 (f.d.77 vol. I), expertizei trasologice nr.34/12/1/-R-5176 din 27.09.2017 (f.d.96 vol. I), dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 11.09.2017 (f.d.92 vol. I), expertizei psihiatrico-psihologică legală în condiții de staționar nr.362 din 07.11.2017 (f.d.185-190 vol. I), dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 03.10.2017 (f.d.182 vol. I), or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului vătămarilor corporale și decesul victimei, expertizei biologice și trasologice și expertizelor pentru a stabili starea psihică a bănuțului/învinuțului, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuțului rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art.art.414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurentă prescrisă la art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul

urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Călugăreanu Vitalie, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 februarie 2018, în cauza penală în privința lui **Russu Alexandr xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 20 iunie 2018.

Președinte

Judecători

Nadejda Toma

Anatolie Țurcan

Vladimir Timofti